

**КУЛЬТУРНО
МИСТЕЦЬКІ
ОБРІЇ
2016
ЧАСТИНА
ДРУГА**

ЗМІСТ

Питання гуманітарної та мистецької освіти

<i>Бермес І.</i> Роль філій Музичного товариства ім. М. Лисенка у професіоналізації музичного життя Дрогобиччини (20–30-і роки ХХ ст.)	3
<i>Брайченко Т.</i> Психолого-педагогічні аспекти підготовки студентів мистецьких спеціальностей до сценічної діяльності	6
<i>Гусейнова Л.</i> Мотивація як чинник ефективності інструментально-виконавського навчання майбутніх учителів музичного мистецтва	9
<i>Даньшин А.</i> Розвиток кафедри оперно-симфонічного диригування у НМАУ ім. П. І. Чайковського	11
<i>Дворник Ю.</i> До сутності поняття «творча особистість»	12
<i>Дымковець А.</i> Вмєсто мільйона тем — одна епоха	15
<i>Закрасняна Ж.</i> Формування вокальної майстерності та секрети бельканто	17
<i>Каменська В., Туріна О.</i> Розвиток мелодичного слуху в комплексній підготовці виконавців-співаків у курсі фортепіано	19
<i>Карп'як А.</i> Рефлексії з нагоди ювілею кафедри духових та ударних інструментів Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка	23
<i>Коваль О.</i> Методична система Е. Жак-Далькроза у світлі сучасної педагогіки музичності	25
<i>Козлін В.</i> Ритм і моторика	27
<i>Ляшенко Т.</i> До проблеми організації навчання на мистецьких факультетах	29
<i>Мережко Ю.</i> Борис Грінченко: роль у реформуванні національної освіти	32
<i>Монько Т.</i> Розвиток особистості в умовах соціокультурної діяльності	34
<i>Петренко М.</i> Мотиваційно-когнітивний блок концертмейстерських інтерпретаційних умінь майбутніх учителів музичного мистецтва	37
<i>Повшик С.</i> Професійна підготовка дизайнерів одягу в умовах автоматизації проектного процесу	40
<i>Романенкова Ю.</i> Художественное образование современной Украины: формат «былое и думы»	42
<i>Рябченко І.</i> Удосконалення навичок гри у фортепіанному ансамблі	45
<i>Сладкопєвець Р.</i> Вокально-исполнительское творчество оперного певца bell canto	47
<i>Стефіна Н.</i> До проблеми сутності хорового співу на уроках музичного мистецтва в молодших класах	49
<i>Узиков А.</i> Новаторские тенденции в гитарном искусстве конца XIX — начала ХХ вв.: Ф. Таррега и его школа	51
<i>Чембержі М.</i> Навчальний заклад безперервної мистецької освіти як оптимальна система підготовки професійних кадрів	54
<i>Чемирис О.</i> Основи ритмічного виховання студента кафедри пантоміми	57
<i>Якубовська І.</i> Особливості викладання звукорежисури багатоканальних просторових систем	61

Борис Грінченко: роль у реформуванні національної освіти

У повідомленні розглядаються педагогічні погляди та ідеї Бориса Грінченка висвітлені у його підручниках щодо реформування української шкільної освіти.

Ключові слова: Борис Грінченко, національна освіта, педагогічна спадщина.

Педагогічна та поетична спадщина Бориса Грінченка – видатного українського письменника, вченого, вчителя, критика, мовознавця, освітнього і громадського діяча кінця ХІХ – початку ХХ століття є званою як сучасними студентами вищих навчальних закладів, так і школярами загальноосвітніх шкіл. У когорті видатних українських письменників, які в ті часи самовіддано служили справі розвитку рідної культури та освіти, національно-визвольного руху, чільне місце належить Борису Дмитровичу Грінченку.

Його творча та педагогічна спадщина стала проблемою досліджень таких науковців як: М. Кравченко, Н. Родінової, О. Неживого, К. Тимошенко, М. Веркалець та ін. Їх цікавила як етнографічна, так і просвітницько-педагогічна діяльність митця.

Мета тез – висвітлення педагогічних поглядів, ідей Б. Грінченка щодо реформування української освіти, шкільної зокрема; репрезентація деяких підручників з педагогічного доробку автора.

Майже половину свого життя Борис Дмитрович віддав школі. Б. Грінченко написав «Граматику» української мови. Усе своє свідоме життя письменник збирав приказки, прислів'я, народні дотепи та вірші, влучні вислови. Чимало зібраного матеріалу він умістив у читанці та букварі, які склав для Настусі – єдиної своєї доньки.

Працюючи вчителем, Борис Дмитрович випустив кілька номерів журналу «Квітка». Під його керівництвом школярі підготували рукописний альманах «Думка», де крім фольклорних творів було вміщено перші літературні спроби дітей, а також оповідання Б. Грінченка «Кавуни». Учительська праця дала письменнику можливість глибоко вивчити

психологічні особливості дітей, що позначилося на достовірному відображенні їх характерів (оповідання «Екзамен», «Дзвоник», «Украла», «Непокірний» та ін.).

Цікавими є його педагогічні розвідки: «Яка тепер народна школа на Україні» (1896), «Народні вчителі і українська школа» (1906) та ін. Значну увагу мало видання «Української граматики», першої книги для читання українською мовою «Рідне слово» та інших підручників. Б. Грінченко усвідомлював роль перекладу рідною мовою здобутків світового мистецтва за для національного відродження. Знаючи кілька мов, він переклав українською твори зарубіжних письменників. Педагогічна спадщина Б. Грінченка пронизана ідеями гуманізму та демократизму, всебічному розвитку особистості дитини, її національному самоствердженню та самореалізації.

З творів Б. Грінченка вимальовується образ педагога, котрий прагнув змінити систему освіти в Україні і пристосувати її до принципів народної та загальноєвропейської педагогіки, поліпшити умови, в яких доводилося народному вчителю навчати українських дітей. Досвід вчителювання в українських селах переконав Б. Грінченка, що система освіти, яка панувала на той час в Україні, була спрямована на знищення українського народу як нації царською Росією. Усвідомлюючи завдання літератури, письменник неодноразово підкреслював, що вона повинна національно виховувати народ і тим не дати загинути йому як нації. Великою заслугою Б. Грінченка стало викриття ним існуючої в царській Росії системи освіти загалом.

Б. Грінченко і як педагог, і як митець був безкомпромісним в упевненості, що Україні потрібна українська мова, починаючи з народної школи. Він болісно переживав, що інтелігенція, яка мала би «вести освіту», відбилася від народу, розмовляла, писала літературні твори російською мовою, українська культура занепадала. Вчителюючи в українських селах, сам письменник як міг протидіяв цій катастрофічній денаціоналізації та деморалізації. Для нього «великим ділом» була продумана позитивна

програма перетворення освіти в народну, українську, яку він активно пропагував, у тому числі – у спосіб порушення педагогічно-виховних проблем. З-поміж цих проблем, яким педагог надавав особливого значення, була проблема виховання українського патріотизму. Його вклад у розвиток сучасної української культури та освіти є безцінним, він спрямований на інтенсифікації як культурно-освітнього, суспільно-політичного, так і наукового та літературного життя сучасного суспільства.

Особливу силу педагогічним ідеям Б. Грінченка надає те, що вони увібрали в себе здобутки української народної педагогіки, яка відбита у світогляді українців, у їх звичаях, обрядах, традиціях, в усній народній творчості. Його педагогічні погляди значною мірою стали основою, на якій утверджувалася педагогічна думка його видатних наступників – українських педагогів, як-от: Софії Русової, Грігорія Ващенка, Григорія Шерстюка, Спиридона Черкасенка, Івана Огієнка, Івана Стешенка, Августина Волошина та багатьох інших.

Підсумовуючи вище сказане, наголошуємо на тому, що Концепція національного виховання та національної освіти Б. Грінченка зберігає повноту своєї актуальності і в наші дні, коли на терені вже самостійної України триває гостра і наполеглива боротьба за спрямування української освіти в національне річище. Своїми літературними та педагогічними працями, як і практичною вчительською діяльністю Б. Грінченко назавжди увійшов в історію української педагогіки та освіти.

Література

1. Іванова К.В. Педагогічний шлях Б.Д.Грінченка / К.В. Іванова // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи: зб. наук. праць / Харк. нац. пед. ун-т імені Г.С.Сковороди. – Х., 2005. – Вип. 23. – С. 47-54.
2. Побірченко Н.С. Педагогічна і просвітницька діяльність українських громад у др. пол. ХІХ на поч. ХХ стол. / Н.С. Побірченко – К., 2000.–243 с.